

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

УДК 78.07;792.7

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2025-1-1>

Ольга БОРИН

доктор філософії, старший викладач кафедри естрадно-вокального мистецтва, ЗВО «Університет Короля Данила», вул. Євгена Коновальця, 35, м. Івано-Франківськ, Україна, 76018

ORCID: 0000-0001-9796-6191

Бібліографічний опис статті: Борин, О. (2025). Пластика сценічного руху та артистизм у сучасному естрадному співі. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 3–7, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-1-1>

ПЛАСТИКА СЦЕНІЧНОГО РУХУ ТА АРТИСТИЗМ У СУЧАСНОМУ ЕСТРАДНОМУ СПІВІ

Сучасне естрадне мистецтво представлене широкою палітрою музичних виражень. Характерною особливістю мистецтва естради є його наповненість світло-звуковими ефектами, динамічність сценічних образів, а також можливість легко адаптуватись до нових стилів та технологій, що формує нові вимоги до підготовки естрадного співака до виступів на сцені. **Метою статті** є вивчення пластики сценічного руху та артистизму в сучасному естрадному співі як важливого елемента публічного виступу естрадного співака. **Методологія** дослідження базується на поєднанні теоретичних та практичних підходів, методів аналізу та синтезу, порівняння, систематизації теоретичних даних. У статті здійснено аналіз впливу пластики сценічного руху та артистизму на розвиток творчого потенціалу сучасного естрадного співака. **Наукова новизна** роботи полягає в тому, що в ній здійснено дослідження сучасних підходів до естрадного вокального виконавства у взаємозв'язку з такими засобами сценічної виразності як пластика сценічного руху та артистизм. Окремо розглядаються питання взаємодії співу, рухів та акторської майстерності під час публічного виступу на сцені, а також вплив засобів сценічної виразності на загальну сценічну презентацію естрадного співака, що є необхідним елементом сучасного мистецтва естради. **Висновки.** Пластика сценічного руху та артистизм є важливими складовими публічного виступу сучасного естрадного виконавця, адже вони допомагають підсилити емоційність виконання вокального твору та формують загальне враження про артиста та рівень його професійності. Вдале поєднання сценічних рухів, артистизму та вокального виконавства створює ефектну презентацію, що дає змогу співакові захопити увагу слухачів та створити унікальну атмосферу. Розглянуті в статті положення можуть стати в нагоді в процесі навчання майбутніх артистів та для розробки нових методик викладання мистецьких дисциплін.

Ключові слова: естрадний спів, естрадне вокальне виконавство, мистецтво естради, сценічний рух, артистизм.

Olha BORYN

PhD in Art, Senior Lecturer at the Department of Pop and Vocal Art, King Danylo University, 35 Yevhenia Konovaltsia Str., Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76018

ORCID: 0000-0001-9796-6191

To cite this article: Boryn, O. (2025). Plastyka stsenichnoho rukhu ta artystyzm u suchasnomu estradnomu spivi [Plasticity of stage movement and artistry in modern pop singing]. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 3–7, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-1-1>

PLASTICITY OF STAGE MOVEMENT AND ARTISTRY IN MODERN POP SINGING

Contemporary pop art is represented by a wide palette of musical expressions. A characteristic feature of pop art is its fullness of light and sound effects, the dynamism of stage images, as well as the ability to easily adapt to new styles and technologies, which creates new requirements for the preparation of a pop singer for stage performances. **The purpose of the article** is to study the plasticity of stage movement and artistry in modern pop singing as an important element of a pop singer's public performance. **The research methodology** is based on a combination of theoretical and practical approaches, methods of analysis and synthesis, comparison, and systematization of theoretical data. The article analyzes the influence of stage movement plasticity and artistry on the development of the creative potential of a modern pop singer.

The scientific novelty of the work lies in the fact that it studies modern approaches to pop vocal performance in relation to such means of stage expression as stage movement plasticity and artistry. Separately, the issues of interaction between singing, movement and acting during a public performance on stage, as well as the influence of stage expressiveness on the overall stage presentation of a pop singer, which is a necessary element of contemporary pop art, are considered.

Conclusions. The plasticity of stage movement and artistry are important components of a modern pop singer's public performance, as they help to enhance the emotionality of the vocal performance and form the overall impression of the artist and the level of his/her professionalism. A successful combination of stage movements, artistry, and vocal performance creates a spectacular presentation that allows the singer to capture the audience's attention and create a unique atmosphere. The provisions discussed in the article can be useful in the process of training future artists and for the development of new methods of teaching artistic disciplines.

Key words: pop singing, pop vocal performance, pop art, stage movement, artistry.

Актуальність проблеми. Сучасне мистецтво естради відіграє важливу роль у формуванні музичної культури України. У наш час естрада є справжнім соціокультурним феноменом, адже захоплює глядачів своєю емоційною виразністю, заворює постановкою сценічних номерів та є доступною за своїм змістом, що приваблює широке коло слухачів. Вокальне мистецтво естради певною мірою залежить від особливостей вираження вокальної музики на сцені. Однією з характерних рис сучасного естрадного співу є поєднання вокальних даних із засобами сценічної виразності, адже шляхом створення яскравих сценічних образів артист-вокаліст може тримати увагу аудиторії впродовж усього свого виступу. Сучасний естрадний співак повинен не лише володіти високим рівнем вокального виконавства, а й бути здатним передавати емоційну та художню наповненість вокального твору через власний голос, артистизм та пластику сценічного руху. Тому дослідження сучасного естрадного співу через призму пластики сценічного руху та артистизму стає все більш актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематику поєднання вокального виконавства та таких засобів сценічної виразності як пластика сценічного руху та артистизм досліджувало чимало українських науковців. Зокрема, значення пластики сценічного руху в мистецтві естради вивчали у своїх працях Л. Прохорова (Прохорова, 2006), Е. Гавацко (Гавацко, 2017), Н. Фоломєєва (Фоломєєва, 2021) Л. Красовська (Красовська, 2018). Артистизм як невід'ємну частину публічного виступу сучасного естрадного вокаліста розглядали В. Откидач (Откидач, 2013), М. Сухолова (Сухолова, 2020), О. Соболева (Соболева, 2015), С. Садовенко (Садовенко, 2020). Не зважаючи на це, питання поєднання естрадного співу і пластики сценічного руху та артистизму

залишається малодослідженим та потребує більш детального вивчення.

Мета дослідження – дослідити пластику сценічного руху та артистизм у сучасному естрадному співі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний естрадний спів вирізняється великою варіативністю сценічних форм. Завдяки взаємодоповненню вокалу та засобів сценічного вираження, сучасне мистецтво естради невинно розвивається та стає все більш багатограним. Кожен елемент сценічного виступу естрадного співака відіграє важливу роль у формуванні його сценічного іміджу та допомагає глибше передати зміст та емоційну наповненість вокального твору.

Як зазначає Л. Прохорова, «...особливості естрадного сольного співу визначаються насамперед його функціонуванням в системі естрадного мистецтва – поліжанрового сценічного мистецтва, яке об'єднує спів, танець, інструментальну музику, розмовні жанри, акробатику та інші циркові та оригінальні жанри. Характерною рисою мистецтва естради є його демократичність та орієнтація на масове сприйняття» (Прохорова, 2006, с. 9). Дослідниця акцентує увагу на тому, що прямий, безпосередній контакт з аудиторією та «відкритість» спілкування, що властиві естрадному вокальному виконавству вимагають «...високої професійної майстерності, здатності до миттєвого перевтілення, концентрованості художньо-виразових засобів, вдало підібраного іміджу, внутрішньої енергетики та яскравої індивідуальності естрадного виконавця» (Прохорова, 2006, с. 9).

На думку В. Откидача, професійний співак – це «людина різнобічно розвинена, яка має цілий комплекс талантів і вмінь» (Откидач, 2013, с. 9). Дослідник вважає, що недостатньо тільки добре співати, важливо вміти створювати захо-

пливе та красиве видовище, щоб зацікавити глядача (Откидач, 2013, с. 9). Такої ж точки зору притримується О. Хлистун, яка зазначає, що «...характерною рисою сучасного музично-естрадного жанру стало органічне поєднання належних вокальних здібностей і виконавської техніки, пластики руху й акторської майстерності» (Хлистун, 2015, с. 162).

Пластика сценічного руху. Сценічна діяльність естрадного співака є важливим аспектом його професійної реалізації, адже вона формує здатність до сценічного перевтілення. Окрім професійного володіння власним голосом, умовою успішного публічного виступу артиста є сценічне виконання вокального твору, що вимагає поєднання співу з пластикою сценічного руху та створення сценічного образу.

Е. Гавацко визначає хореографію та сценічний рух одними із основних компонентів виступу виконавця на сучасній сцені. Учена вважає, що «...від правильного розуміння їх задач і можливостей, від органічного поєднання з вокалом багато в чому залежить повнота розкриття ідеї і образів твору. Складні задачі із виховання високого рівня психофізичних якостей і пластичності тіла розв'язуються перш за все завдяки тренуванню за допомогою спеціальних вправ» (Гавацко, 2017, с. 19).

Сценічний рух – це основа активного та цікавого для глядача існування артиста на сцені. Розвиток цієї здатності полягає у виробленні реакції, координації рухів, умінні передати внутрішній світ та переживання героя мовою тіла. Н. Фоломєєва зазначає, що «...для естрадних співаків сценічний рух – невід'ємна частина творчого образу, без якої номер виконавця буде неповним, буде бракувати емоцій, переданих глядачеві. Опрацьовані рухи дають можливість під час виконання подарувати глядачам не тільки задоволення слухати, а й задоволення дивитися» (Фоломєєва, 2021, с. 15).

Важливу роль пластики сценічного руху в сучасному естрадному мистецтві підкреслює Л. Красовська. Дослідниця виокремлює основні вимоги до сценічного виступу: «...поза на сцені повинна бути зручною, природною, плечі розведені. Голову не опускати й не тримати занадто високо, дивитися перед собою, шия не затиснута – це надає свободи гортані. Деякі виконавці мають звичку виходити на сцену із суворим, незадоволеним виглядом, що

категорично забороняється. Адже кожен вихід на сцену – це спілкування з найвимогливішим критиком і найщирішим другом – глядачем» (Красовська, 2018, с. 151).

Пластика сценічного руху дозволяє естрадному виконавцеві висловлювати сутність та емоційно-змістовну основу вокального твору. Вокаліст за допомогою пластичної гнучкості та почуття простору може створити вокально виразний сценічний образ. Для цього йому необхідно визначити основну ідею пісні та передати її глибинну сутність. Для діалогу співака з глядачем необхідно використати особливі сценічні рухи, які б допомогли якнайкраще передати власні почуття та емоції, змусити глядача повірити йому.

Артистизм. Сучасне мистецтво естради важко уявити без театралізації вокальних номерів та драматургії. Вокально-виконавська діяльність тісно пов'язана з акторською, адже емоційність вокального твору дає можливість слухачам відчувати його зміст і перейняти настрій, що, у свою чергу, актуалізує питання розвитку артистичності естрадних співаків у контексті публічних виступів.

Усвідомлений художній задум як основа для використання досконалих вокально-технічних прийомів є важливою умовою розвитку виконавського артистизму співака. Процес удосконалення цієї складової задля цілісного сприйняття артиста у мистецтві естради є важливим аспектом вокально-сценічної діяльності та викликає зацікавленість в українських мистецтвознавців.

Відтак, основою артистизму як складного і багатовекторного процесу, на думку М. Сухолової, є вдосконалення у вокаліста здатності до «...осягнення задуму автора твору, “проникнення” в його почуття, роздуми й переживання, розгадування смислів, закладених у творах, спроможність до їх особистісної художньої інтерпретації, вживання в образ “героя” та його втілення досконалими виконавсько-технічними прийомами й засобами виконавської виразності» (Сухолова, 2020, с. 112).

Особливістю прояву артистизму у вокальному виконавстві є те, що «...співак на відміну від музиканта-інструменталіста вступає у безпосередній візуальний контакт зі слухачами. Завдяки цьому співак справляє художнє враження на публіку не тільки вокально-інто-

наційним боком виконавства, а й зовнішніми засобами, починаючи з костюму, виходу на сцену, співочо-сценічної постави, і завершуючи характером жестикуляції, міміки, поглядів» (Сухолова, 2020, с. 112). Задля того, щоб досягти цілісності художнього вираження, вокаліст повинен навчитись досконало володіти як внутрішнім музично-виражальним, так і зовнішньотеатралізованим артистизмом. Злиття вокально-інтонаційного вираження та динаміки розгортання художнього змісту твору неабияк сприяє майстерному втіленню сценічно-драматичного задуму.

Формування артистичних навичок, на думку О. Соболевої, є важливим компонентом професійної підготовки майбутнього виконавця, яка полягає у розвитку артистичних навичок вокаліста процесі безпосередньої роботи перед аудиторією під час набуття сценічного досвіду через концертну діяльність. Її результатом є практична реалізація «...набутих умінь і навичок, що ґрунтуються на розвитку артистичних здібностей, які включають сценічну витримку, саморегуляцію, підтримку творчого самопочуття співака, швидку реакцію на зміни в аудиторії, керування увагою слухачів, корекцію способів діяльності» (Соболева, 2015, с. 50).

Е. Гавацко, підкреслює, що «...сучасний естрадний співак повинен уміти відтворити всі найтонші відтінки людських емоцій, оскільки специфіка естрадної драматургії передбачає глибоке занурення співака у внутрішні процеси “життя людського духу”. Естрадний виступ базується на величезній концентрації творчих зусиль для втілення художнього образу за мінімального часу» (Гавацко, 2017, с. 17). Учена вважає, що співак естради є лідером та співбесідником, який здатен примусити себе слухати та підпорядковувати собі глядачів у процесі виступу. Уміння здійснювати вплив на зал, налагоджувати пряме спілкування з глядацькою аудиторією є тими специфічними уміньми, якими повинен вміти воло-

діти сучасний естрадний виконавець (Гавацко, 2017, с. 17).

На думку С. Садовенко, для естрадного виконавця важливим є «...вміння розчинятися в пісні, співати легко і потужно водночас, втім, щоб пісня не стала сильнішою за виступ співака» (Садовенко, 2020, с. 238). Виконання пісні – це завжди ризик, саме тому артистові потрібно вміти «одягнути на себе» пісню, пережити її емоційно. «У співака на сцені мають бути палаючі очі, харизма, яскравий викид енергії, емоції і все це в рази більше, ніж є у повсякденному житті», – зазначає дослідниця (Садовенко, 2020, с. 238).

Виконавець на сцені повинен «жити» почуттями, емоціями, переживаннями, а не імітувати їх, адже тоді створення реалістичного образу є неможливим. Вирішальну роль у процесі творчого перевтілення відіграють фантазія і творча уява. Уява як здатність «...образно створювати або відтворювати кого-, що-небудь в думках, свідомості» (Уява, 1979, с. 545) та перетворювати на нові образи допомагає виконавцеві у момент сценічного виступу «бачити» те, що відбувається всередині нього та створювати відповідний настрій, який впливає на внутрішні відчуття та викликає відповідні переживання.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Пластика сценічного руху та артистизм є невід’ємною частиною публічного виступу сучасного естрадного співака, оскільки вони підсилюють виразність та емоційність прояву артиста на сцені. Гармонійне поєднання сценічних рухів та професійного володіння власним голосом створює ефектну презентацію та позитивне враження від співака. У свою чергу, артистизм дає змогу виконавцеві донести емоційне наповнення вокального твору та захопити увагу слухачів. Тому на сьогодні для сучасного естрадного співака важливо працювати не лише над розвитком вокально-виконавських навичок, але й над сценічною поведінкою, що дозволить йому реалізовувати свій творчий потенціал на професійному рівні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гавацко Е. П. Формування вокальних навичок у вихованців студії естрадного співу: наук.-метод. посіб. Ужгород, 2017. 65 с.
2. Красовська Л. О. Про пластику та постановку номера естрадного співака. *Культура України*. Харків: ХДАК, 2018. Вип. 61. С. 149–156.
3. Откидач В. М. Естрадний спів і шоу бізнес: навч.-метод. посіб. Вінниця: Нова Книга, 2013. 368 с.

4. Прохорова Л. В. Українська естрадна вокальна школа: навч. посіб. для студентів ВНЗ культури і мистецтв III–IV рівнів акредитації. Вид. 2-е. Вінниця: НОВА КНИГА, 2006. 384 с.
5. Садовенко С. М. Творчий діалог та перехресні взаємовпливи у співпраці естрадного артиста вокаліста і звукорежисера/саунд-дизайнера в сучасних умовах соціокультурної реальності. *Мистецтвознавчі записки*: зб. наук. праць. Вип. 37. Київ: ІДЕЯ ПРИНТ, 2020. С. 234–241.
6. Соболева О. Д. Формування вокально-виконавських якостей на заняттях вокалу. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті*. Харків: ХДАДМ, 2015. Вип. 1. С. 46–50.
7. Сухолова М. А. Значення артистичності у формуванні іміджу виконавця-вокаліста. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 23. Т. 2. С. 110–113.
8. Уява. *Словник української мови*: в 11 томах / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. Том 10. Київ: Наукова думка, 1979. С. 545.
9. Фоломєєва Н. А. Виконавська майстерність естрадного співака: навч-метод. посіб. Суми, 2021. 169 с.
10. Хлистун О. С. Режисура української пісенної естради: стратегії творчості. *Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство*. 2015. Вип. 33. С. 160–165.

REFERENCES:

1. Havatsko, E. P. (2017). *Formuvannia vokalnykh navychok u vykhovantsiv studii estradnoho spivu* [Formation of vocal skills in students of pop singing studio]. Uzhhorod [in Ukrainian].
2. Krasovska, L. O. (2018). Pro plastyku ta postanovku nomera estradnoho spivaka [About callisthenics and staging of a pop singer's number]. *Kultura Ukrainy – Culture of Ukraine*, 61, 149–156 [in Ukrainian].
3. Otkydach, V. M. (2013). *Estradni spiv i shou biznes* [Pop singing and show business]. Vinnytsia: Nova Knyha [in Ukrainian].
4. Prokhorova, L. V. (2006). *Ukrainska estradna vokalna shkola* [Ukrainian pop vocal school]. Vinnytsia: Nova Knyha [in Ukrainian].
5. Sadovenko, S. M. (2020). Tvorchyi dialoh ta perekhresni vzaiemovplyvy u spivpratsi estradnoho artysta vokalista i zvukorezhysera/saund-dyzainera v suchasnykh umovakh sotsiokulturnoi realnosti [Creative dialogue and cross-influences in the cooperation of a vocalist pop artist and a sound engineer/sound designer in modern conditions of socio-cultural reality]. *Mystetstvoznachchi zapysky – Art history notes*, 37, 234–241 [in Ukrainian].
6. Sobolieva, O. D. (2015). Formuvannia vokalno-vykonavskykh yakosteï na zaniattiakh vokalu [Formation of vocal performance qualities in vocal lessons]. *Tradysii ta novatsii u vyshchii arkhitekturno-khudozhnii osviti – Traditions and innovations in higher education in architecture and art*, 1, 46–50 [in Ukrainian].
7. Sukholova, M. A. (2020). Znachennia artystychnosti u formuvanni imidzhu vykonavtsia-vokalista [The importance of artistry in forming the image of a performer-vocalist]. *Innovatsiina pedahohika – Innovative pedagogy*, 23, 110–113 [in Ukrainian].
8. Bilodid, I. K (Eds.). (1979). *Uiava. Slovnyk ukrainskoi movy* [Imagination. Dictionary of the Ukrainian language]: Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
9. Folomieieva, N. A. (2021). *Vykonavska maisternist estradnoho spivaka* [Performing skill of a pop singer]. Sumy [in Ukrainian].
10. Khlystun, O. S. (2015). Rezhysura ukrainskoi pisennoi estrady: stratehii tvorchosti [Direction of the Ukrainian song variety show: creative strategies]. *Visnyk KNUKiM. Serii: Mystetstvoznavstvo – KNUKiM Bulletin. Series: Art History*, 33, 160–165 [in Ukrainian].